

RAPPORT

Europeiskt FBI skyddar barn – i hela världen

2009-06-05



”En liten flicka dör i ett land långt borta. Vad angår det oss? Vad kommer det oss vid? I synnerhet som det hände för mer än ett decennium sedan. Hon hette Rosario Baluyot. Jag mötte henne aldrig, ändå följer hon mig ständigt. Det händer att jag drömmer att hon inte alls är död, att hon har fått växa sig vuxen och vacker. Då går hon i blommig klänning bakom mig och skrattar, hennes ansikte har mjuknat, hungerlinjerna har suddats ut, kroppen har skrubbats ren från smuts och skabb. I sådana drömmar är hon den hon var född att bli. I andra drömmar är hon den hon verkligen blev: en mager unge med gatubarnets torra hud och hårda händer, en liten flicka med undernäringens svarta streck ristade i ansiktet, ett döende barn med tovtigt hår och vilda ögon.

Då går hon bakom min rygg - inte bara i drömmen utan också om dagarna - och viskar sina frågor: Vad var det för värld jag föddes till? Vad är det att vara människa om det som hände mig får lov att hända?”

Majgull Axelssons roman Rosario är död

Majgull Axelssons dokumentärroman beskriver den elvaåriga filippinska flickan Rosarios korta liv. Hon föll offer för en tysk resenär, tillika barnläkare, vars sadistiska sexuella övergrepp ledde till barnets plågsamma död.

EUROPEISKT FBI SKYDDAR BARN – I HELA VÄRLDEN.....	1
FOLKPARTIETS 7 FÖRSLAG MOT BARNHANDEL	4
1. EU MÅSTE HA EN STRATEGI MOT BARNHANDELN	5
2. BROTTSPLOTS EUROPA: FYRA OLIKA NAV.....	6
3. EUROPEISKT FBI SKYDDAR BARN – I HELA VÄRLDEN.....	7
DEBUTÅLDERN I PROSTITUTION ÄR 14 ÅR – BEKÄMPA EFTERFRÅGAN	8
BARN TVINGAS ATT TIGGA I SVERIGE	8
BARNPORNOGRAFI – EN VÄXANDE INDUSTRI	8
<i>Koppling mellan barnpornografi och människohandel.....</i>	9
EUROPEISKT FBI SKA IDENTIFIERA BARN	9
FÖRHINDRA BETALNINGAR TILL BARNPORNOGRAFISKA INTERNETSIDOR I EU	10
BARNSEXTURISM – OMOVÄND TRAFFICKING.....	10
EUROPEISK HOTLINE OCH INFORMATIONSKAMPANJ MOT BARNSEXTURISM	11
4. NARKOTIKAHANDELN ÄR EN GLOBAL INDUSTRI.....	11
ÖVERDOSER EN AV DE VANLIGASTE DÖDSORSAKERNA BLAND UNGA	11
5. EUROPOL BEHÖVER TÄNDER	11
GE EUROPOL UTÖKADE RESURSER	12
EUROPOL BLIR EU-MYNDIGHET 2010	12
6. FOLKPARTIETS VISION: ETT EUROPEISKT FBI	12
INTEGRITET OCH BROTTSOFFER I CENTRUM	13
7. ”BALTICOP” - I VÄNTAN PÅ EUROPEISKT FBI.....	13
BALTICOP MOT MÄNNISKOHANDEL RUNT ÖSTERSJÖN.....	13
8. EUROPEISK ÅKLAGARE BEHÖVS MOT SLAVERI OCH NARKOTIKA.....	14
9. STÄRK STÖDET TILL BROTTSOFFER OCH VITTNEN.....	14

Folkpartiets 7 förslag mot barnhandel

- 1. EU måste utverka en strategi mot barnhandeln. Ge kraftigt ökade resurser till Europol för att intensifiera kampen mot barnpornografi, människohandel och barnsexturism.**
- 2. Europeiskt FBI ska utveckla världsledande metoder för att bekämpa barnhandel. Identifiering av offer i barnpornografin och rädda dem är en viktig uppgift för ett framtida europeiskt FBI.**
- 3. Förhindra betalning till barnpornografiska Internetsidor i EU i samarbete med European Bakning Federation.**
- 4. Inrättande en europeisk hotline, i samverkan med Europol och Interpol, dit allmänheten kan anmäla misstänkt barnhandel, barnpornografi och barnsexturim.**
- 5. Informationskampanj i EU om barnsexturism, att det är straffbart att begå övergrepp mot barn utanför unionen.**
- 6. EU-ländernas polisiära sambandsmän ska samarbeta för att gripa europeiska barnsexturister. Barnsexturismens offer ska kunna vittna i hemlandet via videoinspelning eller videolänk.**
- 7. BaltiCop - fördjupat polissamarbete mellan länderna runt Östersjön mot barnhandeln.**

1. EU måste ha en strategi mot barnhandeln

”Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa och sociala åtgärder samt åtgärder i utbildningssyfte för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, innefattande sexuella övergrepp...”

FN:s Barnkonvention Artikel 19

Handeln med barn underlättas av allt öppnare gränser och Internet. Barn utsätts därför för kommersiell sexuell exploatering i ökande omfattning. Det handlar om människohandel, barnpornografi och barnsexturism. Dessa brottstyper är nära sammanflätade med varandra och omsätter astronomiska summor och göder organiserad brottslighet. Det finns skäl att frukta att barnhandeln ökar i den ekonomiska krisens svallvågor.

EU borde inspireras av USA som sedan 2003 framgångsrikt driver Operation Predator som bekämpar alla former av sexuell exploatering av barn i hela världen. Att gripa och lagföra amerikanska medborgare som begår dessa brott mot barn, oavsett var i världen de sker, är ett av Operation Predators huvudsyften.

Inget enskilt land inom EU kan genom enbart nationella åtgärder bekämpa barnhandeln. Med Lissabonfördraget kan EU:s brottsbekämpning vässas. Det folkvalda Europaparlamentet inflytande över rättspolitiken ökar avsevärt. Redan idag finns flera olika EU-myndigheter med ansvar för att bekämpa brott - men utan någon ordentlig samordning. Därför behövs en gemensam europeisk polismyndighet med operativt ansvar – ett europeiskt FBI.

Folkpartiet vill att ett framtida europeiskt FBI ska ha ett tydligt mandat att skydda barn för sexuell exploatering, inte bara i EU utan i hela världen. Dessa fruktansvärda brott är gränslösa geografiskt. Barnpornografi som konsumeras i EU kan vara producerade i Ukraina, och barnen kan vara köpta i Moldavien, eller framställd av en EU-medborgare som filmar en våldtäkt på ett barn i Kambodja. Globalt sett är genomsnittsåldern för att debutera i prostitution 14 år. Åtskilliga prostituerade berövas sin barndom i vårt Europa. Barn används även som brottsredskap i EU av människohandlare, de tvingas att tigga och stjåla.

Folkpartiet vill att ett europeiskt FBI utvecklar världsledande metoder för att bekämpa barnhandeln. Det handlar till exempel om att identifiera och rädda barn i barnpornografen och inrätta en europeisk hotline dit allmänheten kan anmäla misstänkt barnhandel i EU och barnsexturism, övergrepp mot barn utanför unionen, som begås av EU-medborgare.

Lika lite som de kriminella håller sig inom ett lands gränser håller de sig inom en specifik kriminell verksamhet. Människohandlare är ofta narkotikahandlare. Offer för människohandeln tvingas även att vara kurirer och blir ofta missbrukare själva. Narkotikan krossar miljontals barn och ungdomars framtid varje år världen över. Överdoser är en av de vanligaste dödsorsakerna bland unga människor i Europa. Folkpartiet abdikerar därför aldrig från visionen om en värld utan narkotika.

Det är nästan 200 år sedan slaveriet förbjöds. Alla partier säger att de vill bekämpa människohandeln. Tyvärr är Folkpartiet ensamt om att kräva ett europeiskt FBI i den svenska debatten. I Europaparlamentet är vi emellertid i gott sällskap, allt fler europeiska politiker inser behovet av en europeisk polismyndighet om vi ska besegra barnhandeln, slaveriet och narkotikan – i vår tid.

2. Brottsplats Europa: Fyra olika nav

”Sammanfattningsvis har Rikskriminalpolisen att göra med en alltmer komplex brottslighet med globala organisationer som är aktiva inom flera parallella verksamheter. Kriminella nätverk håller sig inte inom ett lands, en myndighets eller en polisiär specialenhets ansvarsområde och kompetens. Det är därför fundamentalt med en samordnad och gränsberoende brottsbekämpning.”

Rikskriminalpolisens årsrapport 2008

EU:s polisbyrå Europol varnar för att den organiserade brottsligheten i EU ökar. Till skillnad mot förr har nästan all grov organiserad brottslighet idag en internationell koppling. Samtidigt är brotten i allra högsta grad närvarande på lokal nivå i svenska och andra europeiska städer och orter med allt mer förödande konsekvenser.

Dagens organiserade brottslighet är enligt Europol och Rikskriminalpolisen allt mer flexibel och engagerar sig i en rad kriminella handlingar. Människohandel är ett exempel på brottslighet som kan vara ytterst lönsam till en låg risk. Den organiserade kriminaliteten rör sig också bort från endast en typ av brott och ägnar sig i stället mer åt ”multi-crime activities”. De kriminella ligorna i Europa är spridda, specialiserade och samarbetar.

Den organiserade brottsligheten på vår kontinent delas upp i fyra nav av Europol och redovisas i den årliga rapporten *EU Organised Crime Threat Assessment, OCTA*.

- **Det nordöstra navet** omfattar Skandinavien och Baltikum. Sverige, Danmark och Finland används framförallt som transitländer för människohandel, människosmuggling, stöldgods och narkotika. I Baltikum, som utgör unionens yttre gräns österut, opererar väletablerade ligor med förgreningar i Ryssland och gamla sovjetstater som Vitryssland och Ukraina.
- **Det nordvästra navet**, den Atlantiska regionen, består av Nederländerna, Belgien, Luxemburg, Storbritannien, Irland, norra Frankrike och den nordvästra delen av Tyskland. Smuggling, narkotikahandel och narkotikaproduktion utmärker regionen som har flera av unionens största hamnar i Rotterdam, Antwerpen, Hamburg och Dover.
- **Det sydöstra navet** kontrolleras av albanska, turkiska, rumänska och bulgariska ligor med fokus på människohandel, narkotikahandel, penningtvätt och handel med stulna fordon och vapen. I Italien frodas den inhemska maffian.
- **Det sydvästra navet** utgörs av den Iberiska halvön och större delen av Frankrike. Denna region präglas av starka historiska och kulturella band till Latinamerika och nordvästra Afrika. Sydamerikanska, marockanska och ligor från västra Afrika har specialiserat sig på människohandel, narkotikas smuggling, stöld och kidnappning.

Brottsplats Europas fyra nav



Bildkälla: Europol, EU Organised Crime Threat Assessment 2007

3. Europeiskt FBI skyddar barn – i hela världen

Ingen människa får hållas i slaveri eller trälldom; slaveri och slavhandel i alla dess former är förbjudna enligt FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Människohandel beskrivs av FN som ett brott mot mänskligheten. Trots det frodas slaveriet i Europa och resten av världen. FN beräknar att människohandel är världens tredje största form av organiserad brottslighet, näst efter narkotika och vapen, och uppskattar att det finns över 12 miljoner människor som hålls i slaveri. Det är ungefär lika många slavar som fördes från Afrika till Amerika mellan 1525 och 1867.

Vi kan inte blunda för att handeln med barn och vuxna är en växande inkomstkälla för organiserad brottslighet i Europa och övriga världen. Gärningsmännen sysslar ofta med annan kriminell verksamhet som narkotikahandel. Människohandeln är lönsam eftersom en människa, till skillnad från andra varor, kan säljas flera gånger. Barn utsätts för kommersiell sexuell exploatering i eskalerande omfattning. Det handlar om människohandel, barnpornografi och barnsexturism – dessa brottstyper är nära sammanflätade med varandra.

Folkpartiet vill att ett framtida europeiskt FBI ska ha ett tydligt mandat att skydda barn för sexuell exploatering, inte bara i EU utan i hela världen, och utvecklar världsledande metoder för att bekämpa barnhandeln.

Debutåldern i prostitution är 14 år – bekämpa efterfrågan

”I denna konvention avses med barn varje människa under 18 år, om inte barnet blir myndigt tidigare enligt den lag som gäller barnet.”

FN:s Barnkonvention Artikel 1

Globalt sett är genomsnittsåldern för att debutera i prostitution 14 år. Det betyder att många vuxna prostituerade började redan när de var barn. Den europeiska sexindustrin lider av rekryteringsproblem. En konsekvens är att de flesta prostituerade kommer från fattiga länder utanför unionen. Ett inte obetydligt antal är offer för människohandlare och många är minderåriga. Ofta när media rapporterar om fall av människohandel med unga kvinnor är det egentligen barn det handlar om. FN:s definition på barn är människor under 18 år. Att bekämpa efterfrågan är avgörande om vi vill stoppa människohandeln för sexuella ändamål.

Barn tvingas att tigga i Sverige

Människohandel kan också förekomma för andra ändamål än sexuella. Det kan vara för organhandel, tvångsarbete, stölder eller tiggeri. Barn är särskilt eftertraktade för att tigga och ägna sig åt småstöld. När det gäller denna typen av människohandel har polis och rättsvårdande myndigheter fortfarande stora kunskapsbrister. Tiggeri kan ha kopplingar till prostitution, ficktjuveri, bedrägerier och annan brottslighet.

Barn används som brottsredskap i Sverige. Krister Petersson, överåklagare på Internationella åklagarkammaren i Stockholm, som arbetar med att utreda internationella brott uppger att det finns exempel på att barn köpts från utfattiga föräldrar för att tigga i EU. Det är praktiskt om barnen som tigger kommer från EU-länder. Det betyder nämligen att de kan stanna i varje land upp till tre månader. Barnen transporteras runt om Europa. Särskilt utsatta är barn från minoriteter på Balkan. I Rumänien är det den stora och fattiga romska minoriteten som drabbas mest.

Barnpornografi – en växande industri

”I Interpols databas finns ca 10 000-20 000 barn som exploaterats på Internet. Av dessa har endast 538 barn från 30 länder identifierats. 75 av barnen är svenska.”

Rädda Barnens webbsida

Barnpornografi är dokumenterade sexuella övergrepp på barn. Betalsajter med barnpornografi på Internet har exploderat de senaste åren. Idag finns stora mängder professionella Internetsidor som säljer material via kontokort. En handel som omsätter astronomiska belopp. Konsumenterna kommer från alla delar av samhället och hela världen. Allt som krävs är en Internetuppkoppling. Personer som konsumerar barnpornografi inspireras till att begå egna övergrepp.

För offren utgör bilderna ständiga påminnelser om övergreppen. Vetskapen om att de konsumeras av människor världen över är ytterligare ett trauma för offret. Förutom den kränkning som övergreppet innebär anser Folkpartiet att dokumenteringen av själva övergreppet och det faktum att bilderna kan leva ett evigt liv på Internet innebär ytterligare en kränkning av barnets integritet. Kampen mot barnpornografen måste prioriteras inom EU.

Trots att svensk och internationell polis gjort flera stora brottsbekämpande insatser de senaste åren fortsätter efterfrågan på barnpornografi att växa. Flera stora tillslag har genomförts efter internationella polissamarbeten. Operation Sleipner genomfördes år 2004 och bara i det tillslaget greps 118 svenskar greps. Europol arbetar mot barnpornografi och bland annat ansvarar Europol för *Analytical Work File* (AWF) ett polisiärt nätverk som framgångsrikt har medverkat till att hundratals konsumenter av barnpornografi har gripits. Med Folkpartiets politik skulle kampen bli ännu mer effektiv.

Koppling mellan barnpornografi och människohandel

För att framställa nya bilder krävs nya övergrepp. Och det finns en ständigt ökande efterfrågan på nytt material. Barnen som utnyttjas hämtas ofta från fattiga och socialt utsatta miljöer. Bakom varje bild finns en tragik, det kan vara fråga om barn som utsätts för incest av en närstående, barn som säljs av sina fattiga föräldrar till en rik turist eller barn som köpts.

Kopplingen mellan barnpornografi och människohandel är tydlig, i takt med att efterfrågan, och därmed vinsterna, ökar blir produktionen allt mer professionell och cynisk. I tillslaget Operation Koala 2006 identifierade Europol mannen bakom en kommersiell barnpornografisk Internetsida. Under ett års tid såldes barnpornografi där merparten producerats i mannens studio i Ukraina. Enligt Europol genererade verksamheten ansevärliga summor från 2 500 kunder.

Europeiskt FBI ska identifiera barn

”Enligt Kjell Espling vid Luleåpolisens IT-brottsenhet, som haft till uppgift att granska bildmaterialet, är det tidskrävande arbete att bedöma sådant här material. Enligt honom klarar man inte att ta sig igenom allt bildmaterial på en gång eftersom det handlar om månader av tid då man konfronteras med, även för ärrade poliser, mycket upprörande bilder.

- Det är ofantligt mycket bilder, i miljontal och cirka 180 videofilmer av varierande längd. Vi har bara hunnit granska delar av allt, säger han.”

Norrbottnens Kuriren 29 mars 2008

Identifiering av offer för barnpornografi ska vara en viktig uppgift för ett framtida europeiskt FBI och ska utveckla världsledande metoder anser Folkpartiet. Interpol har miljontals bilder i sin databas över barnpornografiskt material. Det handlar om tiotusentals anonyma unga brottsoffer.

Folkpartiet vill att Europol ska få ökade resurser att samordna kampen mot barnpornografen i EU och därmed skydda barn i hela världen. En viktig uppgift är att intensifiera insatserna att identifiera barn som utsätts och rädda dem från nya övergrepp och gripa förövarna. Men det är oerhört tidskrävande och ställer stora kompetensmässiga krav på dem som arbetar med materialet. Dessutom är det tekniskt komplicerat. Små detaljer i bilderna kan vara avgörande. Är ett eluttåg i bakgrunden på bilden rumänskt? Förekommer inte denna flicka även på en serie bilder som spansk polis beslagtog förra året?

Förhindra betalningar till barnpornografiska Internetsidor i EU

Barnpornografi är en lönsam bransch. Om vi vill bekämpa barnpornografien framgångsrikt ska vi göra den mindre lukrativt. Vid en internationell polisoperation, kallad Operation Falcon år 2004, hittades 270 000 registrerade köp via kontokort. 2 300 personer från flera olika länder greps.

Den absoluta majoriteten av kommersiella barnpornografiska sidor är beroende av att kunderna kan köpa material över nätet. En finanskoalition mot barnpornografi har bildats i Sverige, med mål att blockera ekonomiska transaktioner till barnpornografiska Internetsidor. Samarbetet består i Sverige utav Rikskriminalpolisen, banker och andra finansaktörer och ECPAT Sverige. I USA finns sedan år 2006 ett informationsnätverk som syftar till att förhindra betalningstransaktioner för barnpornografiskt material. Initiativet har visat sig vara effektivt och lett till flera polisingripanden.

I Europa planeras, bland annat med stöd av EU-kommissionen, att bygga upp en liknande koalition. European Banking Federation, där Bankföreningen är medlem, har uttalat sitt stöd för en europeisk finansiell koalition. Sverige och EU bör aktivt verka för att denna europeiska process ros i hamn. Om polisen har identifierat att en betalplats leder till barnpornografi ska banken kunna blockera möjligheten att göra transaktioner dit. Det här är ett viktigt steg på vägen mot att kriminella grupper inte ska kunna tjäna pengar på dokumentation av barnövergrepp.

Barnsexturism – omvänd trafficking

En Temoundersökning som ECPAT lät göra 2007 visade att en av tio resenärer sett vad de uppfattat som barnsexturism på utlandsresan. I rapporten görs dessutom en uppskattning av att svenskar kan stå för så många som 4000-5000 sexköp utomlands varje år av barn under 18 år. Men endast en handfull svenskar har dömts för barnsexturism.

Dagens enkla och snabba möjligheter att förflytta sig över nationsgränser och kontinenter har inneburit att allt fler resenärer utnyttjar barn sexuellt. Man kan säga att barnsexturismen är en omvänd form av människohandel. Förövarna reser till offren istället för tvärtom. I takt med att ett visst land ökar sina ansträngningar att förebygga och skydda, väljer förövarna en annan destination. Samtliga EU-länder deltog på Världskongressen mot kommersiell sexuell exploatering av barn i Stockholm 1996. Där förband sig samtliga EU:s medlemsstater att ta fram en handlingsplan mot barnsexhandel. Men få svenskar och andra EU-medborgare löper risk för att dömas för övergrepp de gör sig skyldiga till utanför EU. Folkpartiet anser att EU måste på alla vis verka för att europeiska förövare grips, straffas och förhindras att begå nya brott mot barn.

EU-ländernas polisiära sambandsmän i länder som är extra utsatta för barnsexturism bör intensifiera samarbetet för att fånga fler europeiska barnsexturister. Offer för barnsexturism ska inte tvingas att resa till EU-länder för att vittna och få upprättelse. En sådan resa kan innebära exponering för media och ytterligare påfrestning för barnet. De ska kunna delta via videoinspelning, videolänk eller liknande. Har inte medlemsstaten ambassad i det aktuella landet bör samordning ske så att ett annat EU-lands ambassad, med dessa möjligheter, kan användas för att uppta vittnesmål så att fler förövare kan fällas.

Europeisk hotline och informationskampanj mot barnsexturism

Inrättande en europeisk hotline dit allmänheten kan anmäla misstänkt barnhandel i samverkan med Europol och Interpol. Att ansvara för sådan hotline är en uppgift för ett framtida europeiskt FBI. Folkpartiet vill att EU genomför en gemensam informationskampanj i samtliga medlemsstater att det är straffbart att begå övergrepp mot barn i andra länder och att man kan dömas för det även i hemlandet.

4. Narkotikahandeln är en global industri

”Narkotikans ekonomi handlar om väldigt mycket mer än att maffior och karteller som köper egendomar och företag och flygplan - drokarteller köper tjänstemän, de köper politiska partier, de köper valutgångar, de köper, i ett ord, makt. De kan förstöra stater och samhällen.”

Antonio Costas, chef för FN:s organ för narkotika och brottslighet, UNODC

Människohandlare är ofta narkotikahandlare. Offer för människohandeln tvingas även att vara kurirer och blir ofta missbrukare själva. Narkotikahandel är en i allra högsta grad globaliserad industri. Om narkotikahandeln var en nation, skulle den placera sig som nummer 21 på listan över världens bruttonationalprodukter. Det är en plats under Sveriges. Därför måste EU trappa upp striden mot narkotikasmuggling och agera internationellt för att stoppa narkotikaframställning.

Enligt BRÅ är i stort sett all narkotika i vårt land producerad utomlands och insmugglad i Sverige. Narkotikabrott förekommer i hela landet. Flest narkotikabrott per capita 2008 hade Västmanlands län, följt av Örebro och Gotland.

Överdoser en av de vanligaste dödsorsakerna bland unga

Under de senaste fem åren har antalet rapporterade narkotikabrott ökat i Europa. En växande europeisk samsyn kan skönjas i medlemsstaternas antagande av nationella narkotikastrategier. Sedan 1993 har Europeiska Unionen samlat allt sitt arbete med övervakning av narkotika och narkotikamissbruk inom EU-organet ECNN, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. Varje år rapporteras omkring 7 000–8 000 narkotikarelaterade dödsfall i Europa. Och överdoser är en av de vanligaste dödsorsakerna bland unga människor enligt ECNN:s årsrapport för 2008.

Folkpartiet står i Europa upp emot strävanden att legalisera narkotika. Vi abdikerar aldrig från visionen om en värld utan narkotika. Narkotikahandeln omsätter mer pengar än de flesta länders ekonomier, skördar miljontals unga offer och undergräver demokratier i hela världen.

5. Europol behöver tänder

EU:s polisbyrå Europol är idag ett samarbetsorgan för medlemsländernas polis- och tullmyndigheter. Europol gör analyser över utvecklingen av den europeiska organiserade brottsligheten och hjälper till med att utreda brottsliga verksamheter som rör två eller fler medlemsländer. Europol har inga egna operativa befogenheter. Det betyder att Europol inte har rätt att till exempel anhålla och förhöra enskilda människor eller att spana på misstänkt

brottslighet. Europol kan inte heller bedriva förundersökningar eller andra formella brottsutredningar. Myndighetsutövning av det slaget är helt och hållet förbehållet polisen i varje medlemsland.

Europol:s tjänster är efterfrågade. I polissamarbetet ingår även tull och kontroller vid EU:s yttre gränser. Samarbete sker också med åklagarna i Eurojust. Europol samarbetar även med icke-medlemsländer och internationella organisationer genom bilaterala avtal, till exempel med Europeiska Centralbanken, Interpol och World Customs Organisation. Europol har även öppnat ett sambandskontor i Washington D.C.

Ge Europol utökade resurser

USA har 300 miljoner invånare, EU nästan en halv miljard. USA har en federal polismyndighet med jurisdiktion över hela landet, parallellt med delstaternas poliskårer. FBI, Federal Bureau of Investigation, har omkring 30 000 anställda. Av dessa är uppskattningsvis 12 000 poliser och 18 000 civilanställda inom vitt skilda yrken, som underrättelseanalytiker, språkspecialister, naturvetare, datatekniker.

EU:s polisbyrå Europol har i dagsläget endast 600 medarbetare totalt. Europol behöver anställa analytiker och personer med specialistkompetens till de olika avdelningarna som arbetar mot människohandel, barnpornografi och narkotikasmuggling.

Europol blir EU-myndighet 2010

Europol:s verksamhet regleras idag av Europol-konventionen men Rådet har fattat beslut att ersätta konventionen med ett rådsbeslut. Detta innebär att Europol blir en EU-myndighet med samma ställning som övriga EU-myndigheter 2010. Verksamheten kommer att finansieras av EU:s budget och att Europol:s anställda kommer att omfattas av EU:s personalregler.

En stor skillnad när konventionen ersätts med ett rådsbeslut är att det blir lättare att reglera vad Europol får göra. Nya medlemsländer kommer automatiskt att omfattas av Europol när de går med i EU. Europol:s mandat utvidgas även till att omfatta alla former av grov gränsöverskridande brottslighet. Det gör att Europol kan hjälpa till i fler typer av brottsfall. Dessa förändringar gör det nu möjligt att ta steget mot att skapa en gemensam polismyndighet som på allvar kan ta itu med den gränsöverskridande brottsligheten i Europa.

6. Folkpartiets vision: Ett europeiskt FBI

Ytterst ska naturligtvis varje EU-land ha ansvaret för att upprätthålla lag och ordning på sitt eget territorium. Men en ökande gränsöverskridande brottslighet ställer också krav på effektivare, gemensamma lösningar. Folkpartiets vision är att Europol utvecklas till ett europeiskt FBI. En gemensam polismyndighet som kan genomföra brottsutredningar, beordra samordnade tillslag runt om i Europa och ytterligare öka informationsutbytet mellan polisen i de olika EU-länderna.

Den europeiska polismyndigheten ska med egen personal kunna ha det yttersta polisiära ansvaret för brottsutredningar där flera länder är inblandade. Brottsutredningar ska kunna inledas på eget initiativ, men också efter förfrågan från medlemsländerna. Beslut om att en utredning ska inledas fattas av åklagare vid Eurojust. Eurojust ska utvecklas till en europeisk åklagarmyndighet och samarbeta nära med den gemensamma polismyndigheten.

Den gemensamma polismyndigheten ska bedriva sina utredningar i nära samarbete med polis och andra myndigheter i berörda medlemsländer. Ett sätt att organisera insatser och utredningar är via ”International Task Forces”, utredningsgrupper som fokuserar på olika typer av brott till exempel barnpornografi. Inom dessa Task Forces kan Europols expertis och nationella expertgrupper arbeta tillsammans.

Även om mycket av arbetet sker i samverkan, bör EU:s polismyndighet inom ramen för en brottsutredning även kunna fatta beslut som är bindande för polisen i ett medlemsland. Personal från den gemensamma polismyndigheten ska även kunna arbeta på plats i medlemsländerna, men polisiära åtgärder som exempelvis gripanden, tillslag och husrannsakan, ska enbart få verkställas i närvaro av polis från det aktuella landet.

Integritet och brottsoffer i centrum

När EU tar hand om delar av brottsbekämpningen ska det vägas upp med tydliga regler för hur personuppgifter får hanteras. Här fyller Folkpartiets förslag om en europeisk dataskyddsmyndighet en viktig funktion. Europaparlamentet bör få en central roll i granskningen av den gemensamma polis- och åklagarverksamheten samt övriga delar av EU:s brottsbekämpning.

7. ”BaltiCop” - i väntan på europeiskt FBI

Den organiserade Östersjöbrottsligheten med smuggling av människor, vapen, narkotika, cigaretter och bilstölder har ökat de senaste åren. Då Estland, Lettland, Litauen och Polen blev medlemmar i EU 2004 blev Östersjön hela unionens innanhav. I väntan på ett europeiskt FBI bör länderna kring Östersjön inleda ett utökat polis- och åklagarsamarbete. Samarbetet ska användas för att bekämpa den grova, gränsöverskridande brottsligheten. Vi föreslår att samarbetet kallas BaltiCop.

BaltiCop mot människohandel runt Östersjön

Det finns skäl att frukta att barnhandeln ökar i den ekonomiska krisens svallvågor. Samverkan kring brottsbekämpning mot barnhandel bör därför bli ett centralt område i EU:s östliga partnerskap, där bland andra Moldavien, Vitryssland och Ukraina ingår.

De flesta som utsätts för människohandel för sexuella syften är myndiga kvinnor, men det förekommer också handel med barn. Enligt en kartläggning genomförd av Östersjöstaternas råd uppmärksammas varje år 150 barn i regionen som misstänkta offer för människohandel. De flesta offer kommer från Östeuropa, framförallt Ryssland, Estland och Polen. Människohandeln kopplas även till annan brottslighet. Offer för människohandel som förs till Sverige utnyttjas bland annat som kurirer för narkotika och kapitalvaror. Rikskriminalpolisen lämnar varje år en lägesrapport till regeringen om människohandeln i Sverige. Idag går det inte att uppskatta hur många som är offer för människohandel i Sverige, men det är fråga om hundratals personer.

8. Europeisk åklagare behövs mot slaveri och narkotika

Eurojust är idag ett mellanstatligt organ för straffrättsligt samarbete mellan åklagare i medlemsländerna. Eurojust har inga egna åklagare och saknar egna judiciella befogenheter. Eurojust kan bistå i utredningar och åtal som rör ett medlemsland och ett land utanför EU, förutsatt att ett samarbetsavtal finns med detta land.

Folkpartiet anser att Eurojust ska förstärkas med egna åklagare som arbetar på uppdrag av unionen. På sikt bör Eurojust bli en europeisk åklagarmyndighet och en integrerad del i den europeiska brottsbekämpningen. Vi vill att Eurojust ska kunna besluta om brottsutredningar som genomförs av ett framtida europeiskt FBI, men även beordra – inte bara uppmana – medlemsländerna genomföra koordinerade förundersökningar eller åtgärder i form av exempelvis husrannsakan. Åklagare från Eurojust bör i vissa fall även kunna föra talan i domstolar i medlemsländerna.

9. Stärk stödet till brottsoffer och vittnen

De som ställer upp och vittnar mot grov organiserad brottslighet som människohandel utsätts ofta för hot och förföljelse och riskerar sitt eget liv. Att människor vågar vittna är grundläggande i en rättsstat, därför måste vi garantera ett väl fungerande vittnesskydd. Folkpartiet vill att ett gemensamt europeiskt vittnesskyddsprogram inrättas. Den som vittnar mot grov organiserad brottslighet ska ges bästa tänkbara skydd och ytterst möjlighet att starta på nytt i ett annat europeiskt land under ny identitet. Vittnesskyddsprogrammet ska samordnas av Europol och i framtiden av europeiskt FBI.

Folkpartiet anser att det är angeläget att det finns grundläggande regler och skydd för brottsoffer och andra inblandade i brottsutredningar som gäller oavsett var i unionen man råkar ut för brott. Det handlar om till exempel tillgång till information och till rättsligt biträde. Rätt till tolkning är centralt eftersom många offer för människohandel inte talar språket i det landet där rättegången genomförs.

Offer för barnsexturism ska inte tvingas att resa till EU-länder för att vittna. De ska kunna delta via videoinspelning, videolänk eller liknande så att fler förövare kan fällas och fler barn får upprättelse.